

**Ugovor
između Savezne Republike Njemačke
i Bosne i Hercegovine
o podsticanju i međusobnoj zaštiti investicija**

**Ugovor
između Savezne Republike Njemačke
i Bosne i Hercegovine
o poticanju i međusobnoj zaštiti investicija**

**Уговор
између Савезне Републике Њемачке
и Босне и Херцеговине
о подстицању и међусобној заштити инвестиција**

<p>Savezna Republika Njemačka i Bosna i Hercegovina –</p> <p>u želji da prodube privrednu saradnju između dvije države,</p> <p>u namjeri da se stvore povoljni uslovi za investicije investitora jedne države na teritoriju druge države,</p> <p>sponzrajući da su podsticanje i zaštita ovih investicija putem ugovora pogodni za oživljavanje privatne privredne inicijative i porast standarda stanovništva u obje države –</p> <p>postigle su dogovor o slijedećem:</p> <p>Član 1. Definicije Za potrebe ovog Ugovora</p> <p>1. pod pojmom „investicije“ podrazumijevaju se sredstva bilo koje vrste, a naročito:</p>	<p>Savezna Republika Njemačka i Bosna i Hercegovina –</p> <p>u želji da prodube gospodarsku suradnju između dvije države,</p> <p>u namjeri da se stvore povoljni uvjeti za investicije investitora jedne države na teritoriju druge države,</p> <p>sponzrajući da su poticanje i zaštita ovih investicija putem ugovora pogodni za oživljavanje privatne gospodarske inicijative i porast standarda stanovništva u obje države –</p> <p>postigle su dogovor o sljedećem:</p> <p>Članak 1. Definicije Za potrebe ovog Ugovora</p> <p>1. pod pojmom „investicije“ podrazumijevaju se sredstva bilo koje vrste, a naročito:</p>	<p>Савезна Република Њемачка и Босна и Херцеговина –</p> <p>у жељи да продубе привредну сарадњу између двије државе,</p> <p>у намјери да се створе повољни услови за инвестиције инвеститора једне државе на територији друге државе,</p> <p>спознајући да су подстicaње и заштита ових инвестиција путем уговора погодни за оживљавање приватне привредне иницијативе и пораст стандарда становништва у обје државе –</p> <p>постигле су договор о слједећем:</p> <p>Члан 1. Дефиниције За потребе овог Уговора</p> <p>1. под појмом „инвестиције“ подразумијевају се средства било које врсте, а нарочито:</p>
---	--	--

- (a) svojina nad pokretnim i nepokretnim stvarima kao i ostala stvarna prava kao što su hipoteke i založna prava;
- (b) pravo nad udjelima u preduzećima i druge vrste učešća u preduzećima;
- (c) potraživanja novca koji je upotrijebljen kako bi se ostvarila neka privredna vrijednost ili potraživanja bilo kojeg izvršenja koje ima privrednu vrijednost;
- (d) prava intelektualne svojine, a naročito autorska prava, patenti, korisni modeli, industrijski uzorci i modeli, znakovi, trgovачki nazivi, trgovачke i poslovne tajne, tehnički postupci, know-how i goodwill;
- (e) javno-pravne koncesije uključujući i koncesije za istraživanje i iskorištavanje prirodnih bogatstava;
- promjena oblika ulaganja sredstava ne mijenja njihovo svojstvo investicije;
2. pojam „prihodi“ označava one iznose koji nastaju iz investicija u jednom određenom vremenskom periodu, kao što su udjeli u dobiti, dividende, kamate, licencne ili druge naknade;
3. pojam „investitor“ označava
- (a) u odnosu na Saveznu Republiku Njemačku:
- Nijemce u smislu Osnovnog zakona Savezne Republike Njemačke,
  - svako pravno lice i trgovacko društvo ili drugo društvo ili udruženje sa ili bez svojstva pravnog lica koja imaju sjedište na teritoriji Savezne Republike Njemačke, bilo da je njihova djelatnost usmjerena na sticanje dobiti ili ne,
- (b) u odnosu na Bosnu i Hercegovinu:
- fizička lica koja su u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine njeni državljan i koja u Bosni i Hercegovini imaju prebivalište ili svoje glavno mjesto poslovanja,
  - pravna lica osnovana u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine i čije se sjedište, odnosno centralna uprava, nalaze na teritoriju Bosne i Hercegovine;
4. pojam „teritorija“ označava
- (a) u odnosu na Saveznu Republiku Njemačku:
- njen teritorij, kao i područja isključive ekonomske zone i epikontinentalnog pojasa, ukoliko
- (a) svojina nad pokretnim i nepokretnim stvarima kao i ostala stvarna prava kao što su hipoteke i založna prava;
- (b) право над udjelima u preduzećima i druge vrste učešća u preduzećima;
- (c) потраживања новца који је употребљен како би се остварила нека привредна вредност или потраживања било којег извршења које има привредну вредност;
- (d) права интелектуалне својине, а нарочито ауторска права, патенти, корисни модели, индустријски узорци и модели, знакови, трговачки називи, трговачке и пословне тајне, технички поступци, know-how и good will;
- (e) јавно-правне конcesије укључујући и конcesије за истраживање и искориштавање природних богатства;
- промјена облика улагања средстава не mijenja њихово својство инвестиције;
2. појам „приходи“ означава оне износе који настају из инвестиција у једном одређеном временском периоду, као што су удјели у добити, дивиденде, камате, лиценцне или друге накнаде;
3. појам „инвеститор“ означава
- (a) у односу на Савезну Републику Немачку:
- Нијемце у смислу Основног закона Савезне Републике Немачке,
  - свако правно лице и трговачко друштво или друго друштво или удружење са или без својства правног лица која имају сједиште на територији Савезне Републике Немачке, било да је њихова делатност усмерена на стицање добити или не,
- (b) у односу на Босну и Херцеговину:
- физичка лица која су у складу са законима Босне и Херцеговине њени држављани и која у Босни и Херцеговини имају пребивалиште или своје главно место пословања,
  - правна лица основана у складу са законима Босне и Херцеговине и чије се сједиште, односно централна управа, налазе на територији Босне и Херцеговине;
4. појам „територија“ означава
- (a) у односу на Савезну Републику Немачку:
- њену територију, као и подручја искључиве економске зоне и епиконтиненталног појаса,

međunarodno pravo dopušta ostvarivanje suverenih prava ili teritorijalnih ovlasti nad tim područjima,

- (b) u odnosu na Bosnu i Hercegovinu:
svu kopnenu teritoriju, njeno teritorijalno more i epikontinentalni pojas, dio ispod zemlje, te zračni prostor, uključujući bilo koju morsku zonu, na kojima Bosna i Hercegovina prema svojim propisima, usklađenim s međunarodnim pravom, vrši svoja suverena prava ili teritorijalne ovlasti.

međunarodno pravo dopušta ostvarivanje suverenih prava ili teritorijalnih ovlasti nad tim područjima,

- (b) u odnosu na Bosnu i Hercegovinu:
svu kopnenu teritoriju, njeno teritorijalno more i epikontinentalni pojas, dio ispod zemlje, te zračni prostor, uključujući bilo koju morsku zonu, na kojima Bosna i Hercegovina prema svojim propisima, usklađenim s međunarodnim pravom, vrši svoja suverena prava ili teritorijalne ovlasti.

ukoliko međunarodno pravo dopušta ostvarivanje suverenih prava ili teritorijalnih ovlasti nad tim područjima,

- (b) u odnosu na Bosnu i Hercegovinu:
svu kopnenu teritoriju, njeno teritorijalno more i epikontinentalni pojas, dio ispod zemlje, te zračni prostor, uključujući bilo koju morsku zonu, na kojima Bosna i Hercegovina prema svojim propisima, usklađenim s međunarodnim pravom, vrši svoja suverena prava ili teritorijalne ovlasti.

Član 2.

Podsticanje i zaštita investicija

(1) Svaka država ugovornica će na svojoj teritoriji, koliko je to moguće, podsticati investicije investitora druge države ugovornice i dopuštati te investicije u skladu sa svojim propisima.

(2) Svaka država ugovornica će se na svojoj teritoriji prema investicijama investitora druge države u svakom slučaju odnositi pravedno i pošteno i ovim Ugovorom im pružati potpunu zaštitu.

(3) Jedna država ugovornica neće ni na koji način na svojoj teritoriji proizvoljnim ili diskriminatorskim mjerama ograničavati upravljanje, održavanje, upotrebu, korištenje ili raspolažanje investicijama investitora druge države ugovornice.

(4) Prihodi od investicije kao i novi prihodi iz njihovog ponovnog investiranja uživaju istu zaštitu kao investicija.

Članak 2.

Poticanje i zaštita investicija

(1) Svaka država ugovornica će na svojem teritoriju, koliko je to moguće, poticati investicije investitora druge države ugovornice i dopuštati te investicije sukladno svojim propisima.

(2) Svaka država ugovornica će se na svojem teritoriju prema investicijama investitora druge države u svakom slučaju odnositi pravedno i pošteno i ovim Ugovorom im pružati potpunu zaštitu.

(3) Jedna država ugovornica neće ni na koji način na svojoj teritoriji proizvoljnim ili diskriminatorskim mjerama ograničavati upravljanje, održavanje, upotrebu, korištenje ili raspolažanje investicijama investitora druge države ugovornice.

(4) Prihodi od investicije kao i novi prihodi iz njihovog ponovnog investiranja uživaju istu zaštitu kao investicija.

Član 3.

Nacionalni tretman i tretman najvećeg povlaštenja

(1) Svaka država ugovornica na svojoj teritoriji daje investicijama u vlasništvu ili pod kontrolom investitora druge države ugovornice ništa manje povoljan tretman, nego investicijama vlastitih investitora ili investitora trećih zemalja, ovisno o tome koji je povoljniji za konkretnu investiciju.

(2) Svaka država ugovornica odnosi se prema investitorima druge države ugovornice s obzirom na njihove aktivnosti u vezi s investicijama iz stava (1) ovog Člana ne manje povoljno kao i prema vlastitim investitorima ili investitorima trećih zemalja, ovisno o tome što je povoljnije za investitora.

(3) Ovaj tretman ne odnosi se na prednosti koje jedna država ugovornica pruža investitorima trećih država na osnovu

Članak 3.

Nacionalni tretman i tretman najvećeg povlaštenja

(1) Svaka država ugovornica na svojoj teritoriji daje investicijama u vlasništvu ili pod kontrolom investitora druge države ugovornice ništa manje povoljan tretman, nego investicijama vlastitih investitora ili investitora trećih zemalja, ovisno o tome koji je povoljniji za konkretnu investiciju.

(2) Svaka država ugovornica odnosi se prema investitorima druge države ugovornice s obzirom na njihove aktivnosti u svezi s investicijama iz stavka (1) ovog Članka ne manje povoljno kao i prema vlastitim investitorima ili investitorima trećih zemalja, ovisno o tome što je povoljnije za investitora.

(3) Ovaj tretman ne odnosi se na prednosti koje jedna država ugovornica pruža investitorima trećih država na temelju

Члан 2.

Подстицање и заштита инвестиција

(1) Свака држава уговорница ће на својој територији, колико је то могуће, подстицати инвестиције инвеститора друге државе уговорнице и допуштати те инвестиције у складу са својим прописима.

(2) Свака држава уговорница ће се на својој територији према инвестицијама инвеститора друге државе у сваком случају односити праведно и поштено и овим Уговором им пружати потпуну заштиту.

(3) Једна држава уговорница неће ни на који начин на својом територију произволјним или дискриминаторским мјерама ограничавати управљање, одржавање, употребу, коришћење или располагање инвестицијама инвеститора друге државе уговорнице.

(4) Приходи од инвестиције као и нови приходи из њиховог поновног инвестирања ужијавају исту заштиту као инвестиција.

Члан 3.

Национални третман и третман највећег повлаштења

(1) Свака држава уговорница на својој територији даје инвестицијама у власништву или под контролом инвеститора друге државе уговорнице ништа мање повољан третман, него инвестицијама властитих инвеститора или инвеститора трећих земаља, зависно о томе који је повољнији за конкретну инвестицију.

(2) Свака држава уговорница односи се према инвеститорима друге државе уговорнице с обзиром на њихове активности у вези с инвестицијама из става (1) овог Члана не мање повољно као и према властитим инвеститорима или инвеститорима трећих земаља, зависно о томе шта је повољније за инвеститора.

(3) Овај третман не односи се на предности које једна држава уговорница пружа инвеститорима

svoga članstva u, odnosno pridruživanja, nekoj carinskoj ili ekonomskoj uniji, zajedničkom tržištu ili području slobodne trgovine.

(4) Postupanje osigurano ovim Članom ne odnosi se na povlastice koje jedna država ugovornica odobrava investitorima trećih država na osnovu ugovora o dvostrukom oporezivanju ili drugih dogovora o poreskim pitanjima.

Član 4.

Zaštita investicija i kompenzacija za eksproprijaciju

(1) Investicije investitora jedne države ugovornice uživaju na teritoriji druge države ugovornice potpunu zaštitu i punu sigurnost.

(2) Investicije investitora jedne države ugovornice smiju se na teritoriji druge države ugovornice samo radi općeg dobra i uz obeštećenje direktno ili indirektno eksproprijsati, podržaviti ili podvrgnuti drugim mjerama koje se u svom ishodu izjednačavaju s eksproprijacijom ili podržavljenjem. To obeštećenje mora odgovarati vrijednosti izvlašćene investicije neposredno prije vremena kada će stvarno ili prijeteće izvlašćenje, podržavljenje ili mjera sa istim učinkom postati javno poznati. Do obeštećenja mora doći odmah i na njega se do trenutka isplate moraju obračunati kamate, prema uobičajenoj bankovnoj kamatnoj stopi, ono mora biti efektivno raspoloživo i mora se moći izvršiti slobodan transfer. Najkasnije u trenutku izvlašćenja, podržavljenja ili mjera sa istim učinkom, odgovarajući postupak i visina obeštećenja moraju se moći preispisati u redovnom pravnom postupku.

(3) Investitori jedne države ugovornice koji su zbog rata, drugih oružanih sukoba, revolucije, državnog vanrednog stanja ili ustanka na teritoriji druge države ugovornice pretrpjeli gubitak investicije neće biti u pogledu restitucije, nagodbe, obeštećenja ili drugih vidova kompenzacije tretirani manje povoljno od vlastitih investitora. Takve isplate se moraju moći slobodno transferisati.

(4) U pogledu svega navedenog u ovom Članu investitori jedne države ugovornice uživaju na teritoriji druge države ugovornice tretman najvećeg povlaštenja.

svoga članstva u, odnosno pridruživanja, nekoj carinskoj ili gospodarskoj uniji, zajedničkom tržištu ili području slobodne trgovine.

(4) Postupanje osigurano ovim Člankom ne odnosi se na povlastice koje jedna država ugovornica odobrava investitorima trećih država na temelju ugovora o dvostrukom oporezivanju ili drugih dogovora o poreskim pitanjima.

Članak 4.

Zaštita investicija i kompenzacija za eksproprijaciju

(1) Investicije investitora jedne države ugovornice uživaju na teritoriju druge države ugovornice potpunu zaštitu i punu sigurnost.

(2) Investicije investitora jedne države ugovornice smiju se na teritoriju druge države ugovornice samo radi općeg dobra i uz obeštećenje direktno ili indirektno eksproprijsati, podržaviti ili podvrgnuti drugim mjerama koje se u svom ishodu izjednačavaju s eksproprijacijom ili podržavljenjem. To obeštećenje mora odgovarati vrijednosti izvlašćene investicije neposredno prije vremena kad će stvarno ili prijeteće izvlašćenje, podržavljenje ili mjera sa istim učinkom postati javno poznati. Do obeštećenja mora doći odmah i na njega se do trenutka isplate moraju obračunati kamate, prema uobičajenoj bankovnoj kamatnoj stopi, ono mora biti efektivno raspoloživo i mora se moći izvršiti slobodan transfer. Najkasnije u trenutku izvlašćenja, podržavljenja ili mjera sa istim učinkom, odgovarajući postupak i visina obeštećenja moraju se moći preispisati u redovnom pravnom postupku.

(3) Investitori jedne države ugovornice koji su zbog rata, drugih oružanih sukoba, revolucije, državnog izvanrednog stanja ili ustanka na teritoriju druge države ugovornice pretrpjeli gubitak investicije neće biti u pogledu restitucije, nagodbe, obeštećenja ili drugih vidova kompenzacije tretirani manje povoljno od vlastitih investitora. Takve isplate se moraju moći slobodno transferirati.

(4) U pogledu svega navedenog u ovom Članu investitori jedne države ugovornice uživaju na teritoriju druge države ugovornice tretman najvećeg povlaštenja.

trećih država na osnovu svoga članstva u, odnosno pridruživanja, nekoj carinskoj ili ekonomskoj uniiji, zajedničkom tržištu ili području slobodne trgovine.

(4) Поступање осигурено овим Чланом не односи се на повластице које једна држава уговорница одобрава инвеститорима трећих држава на основу уговора о двоструком опорезивању или других договора о poreskim pitanjima.

Члан 4.

Заштита инвестиција и компензација за експропријацију

(1) Инвестиције инвеститора једне државе уговорнице уживају на територији друге државе уговорнице потпуну заштиту и пуну сигурност.

(2) Инвестиције инвеститора једне државе уговорнице смију се на територији друге државе уговорнице само ради општег добра и уз обештећење директно или индиректно експропријати, подржавити или подвргнути другим мјерама које се у свом исходу изједначавају с експропријацијом или подрžављавају с експропријацијом или подржавањем. То обештећење мора одговарати вриједности изvlašćene investicije neposredno прије времена када ће стварно или пријетеће изvlašćenje, подрžављенje или мјера са истим учинком постати јавно поznati. До обештећења мора доћи одмах и на њега се до тренутка isplate moraju obračunati kamate, prema uobičajenoj bankovnoj kamatnoj stopi, ono mora biti efektivno raspoloživo и mora se moći izvršiti слободан трансфер. Најкасније у тренутку изvlašćenja, подрžавања или мјера са истим учинком мора се на подесан начин предузети мјера предостrožnosti за utvrđivanje и plaćanje обештећenja. Правовалjanost изvlašćenja, подрžавања или мјера са истим учинком, одgovarajući postupak и висина обештећења морају се moći преispisati у редовном правном поступку.

(3) Инвеститори једне државе уговорнице који су због рата, других оружаних сукоба, револуције, државног ванредног стања или устанка на територији друге државе уговорнице претрпели губитак инвестиције неће бити у погледу реституције, нагодбе, обештећења или других видова компензирања третирани мање повољно од властитих инвеститора. Такве исплате се морају моћи слободно трансферисати.

(4) У погледу свега наведеног у овом Члану инвеститори једне државе уговорнице уживају на територији друге државе уговорнице третман највећег повлаштења.

Član 5.**Transfer**

Svaka država ugovornica garantuje investitorima druge države ugovornice slobodan transfer isplata koje su u vezi s investicijom, a posebno

- (a) kapitala i dodatnih iznosa za održavanje ili proširenje investicije;
- (b) prihoda;
- (c) za vraćanje kredita;
- (d) iznosa dobijenih od potpune ili djelimične likvidacije ili prodaje investicije;
- (e) obeštećenja predviđenih u Članu 4.

Član 6.**Subrogacija**

Ako jedna država ugovornica izvrši isplatu svojim investitorima na osnovu garancije, koju je dala u odnosu na neku investiciju, na teritoriji druge države ugovornice, onda ova druga država ugovornica, ne šteteći pravima prvoimenovane države ugovornice iz Člana 9., priznaje prenošenje svih prava ili zahtjeva ovih investitora, po zakonu ili na osnovu pravnog posla, na prvoimenovanu državu ugovornicu. Nadalje, druga država ugovornica priznaje prvoimenovanoj državi ugovornici sticanje svih prava i zahtjeva (preneseni zahtjevi), pri čemu je prvoimenovana država ugovornica ovlaštena da ih izvršava u istom obimu kao i njen pravni predhodnik. Za transfer plaćanja po osnovu prenesenih zahtjeva, na odgovarajući način važe Član 4., stavovi (2) i (3) i Član 5.

Članak 5.**Transfer**

Svaka država ugovornica garantira investitorima druge države ugovornice slobodan transfer isplata koje su u vezi s investicijom, a posebno:

- (a) kapitala i dodatnih iznosa za održavanje ili proširenje investicije;
- (b) prihoda;
- (c) za vraćanje kredita;
- (d) iznosa dobijenih od potpune ili djelimične likvidacije ili prodaje investicije;
- (e) obeštećenja predviđenih u Članu 4.

Članak 6.**Subrogacija**

Ako jedna država ugovornica izvrši isplatu svojim investitorima na temelju garancije, koju je dala u odnosu na neku investiciju, na teritoriju druge države ugovornice, onda ova druga država ugovornica, ne šteteći pravima prvoimenovane države ugovornice iz Članka 9., priznaje prenošenje svih prava ili zahtjeva ovih investitora, po zakonu ili na temelju pravnog posla, na prvoimenovanu državu ugovornicu. Nadalje, druga država ugovornica priznaje prvoimenovanoj državi ugovornici sticanje svih prava i zahtjeva (preneseni zahtjevi), pri čemu je prvoimenovana država ugovornica ovlaštena izvršavati ih u istom obujmu kao i njen pravni predhodnik. Za transfer plaćanja na temelju prenesenih zahtjeva, važe na odgovarajući način Članak 4., stavci (2) i (3) i Članak 5.

Члан 5.**Трансфер**

Свака држава уговорница гарантује инвеститорима друге државе уговорнице слободан трансфер исплата које су у вези с инвестицијом, а посебно

- (a) капитала и додатних износа за одржавање или проширење инвестиције;
- (b) прихода;
- (c) за враћање кредита;
- (d) износа добијених од потпуне или дјелимичне ликвидације или продаје инвестиције;
- (e) обештећења предвиђених у Члану 4.

Члан 6.**Суброгација**

Ако једна држава уговорница изврши исплату својим инвеститорима на основу гаранције, коју је дала у односу на неку инвестицију, на територију друге државе уговорнице, онда ова друга држава уговорница, не штетећи правима првоimenovane државе уговорнице из Члана 9., признаје преношење свих права или захтјева ових инвеститора, по закону или на основу правног посла, на првоimenovanu државу уговорницу. Надаље, друга држава уговорница признаје првоimenovanu државу уговорници стицање свих права и захтјева (пренесени захтјеви), при чему је првоimenovana држава уговорница овлаштена да их извршава у истом обиму као и њен правни предходник. За трансфер плаћања по основу пренесених захтјева, важе на одговарајући начин Члан 4., ставови (2) и (3) и Члан 5.

Član 7.**Provodenje transfera**

(1) Transferi prema Članu 4., stavovi (2) ili (3), Članu 5. ili Članu 6. vrše se bez odgode, po tržišnom kursu koji važi na dan transfera. „Bez odgode provedenim transferom“ smatra se onaj koji se obavi u roku koji je obično neophodan za ispunjavanje formalnosti oko transfera. Rok počinje predavanjem odgovarajućeg zahtjeva i ne smije ni u kom slučaju biti dulji od dva mjeseca.

(2) Ako ne postoji devizno tržište, onda važi „cross rate“, koji se dobije na osnovu onih obračunskih kurseva koje bi Međunarodni monetarni fond u vrijeme isplate uzeo za osnovu preračuna dotične valute u specijalna prava vučenja, SDR.

Član 8.**Primjena dodatnih pravila**

(1) Ako iz pravnih propisa jedne države ugovornice ili iz obaveza na osnovu

Članak 7.**Provodenje transfera**

(1) Transferi prema Članku 4., stavci (2) ili (3), Članku 5. ili Članku 6. vrše se bez odgode, po tržišnom tečaju koji važi na dan transfera. „Bez odgode provedenim transferom“ smatra se onaj koji se obavi u roku koji je obično neophodan za ispunjavanje formalnosti oko transfera. Rok počinje predavanjem odgovarajućeg zahtjeva i ne smije ni u kom slučaju biti dulji od dva mjeseca.

(2) Ako ne postoji devizno tržište, onda važi „cross rate“, koji se dobije na temelju onih obračunskih tečajeva koje bi Međunarodni monetarni fond u vrijeme isplate uzeo po temelju preračuna dotične valute u specijalna prava vučenja, SDR.

Članak 8.**Primjena dodatnih pravila**

(1) Ako iz pravnih propisa jedne države ugovornice ili iz obaveza na temelju

Члан 7.**Провођење трансфера**

(1) Трансфери према Члану 4., ставови (2) или (3), Члану 5. или Члану 6. врше се без одгоде, по тржишном курсу који важи на дан трансфера. „Без одгоде проведеним трансфером“ сматра се онај који се обави у року који је обично неопходан за испуњавање формалности око трансфера. Рок почиње предавањем одговарајућег захтјева и не смije ни у ком случају бити дужи од два месеца.

(2) Ако не постоји девизно тржиште, онда важи „cross rate“, који се добије на основу оних обрачунских курсева које би Међународни monetarnи фонд у vrijeme исплате узео за основу прерачуна дотичне валуте у специјална права вучења, SDR.

Члан 8.**Примјена додатних правила**

(1) Ако из правних прописа једне државе уговорнице или из обавеза на

međunarodnog prava koje postoje ili će se u budućnosti zasnovati između država ugovornica, pored ovog Ugovora, proizidu opći ili posebni propisi po kojima se investicijama investitora druge države ugovornice treba odobriti bolji tretman nego po ovom Ugovoru, onda takvi propisi imaju prednost u odnosu na ovaj Ugovor, u mjeri u kojoj su povoljniji.

(2) Svaka država ugovornica će ispunjavati svaku drugu obavezu koju je preuzela u odnosu na investicije investitora druge države ugovornice na svojoj teritoriji.

Član 9.

Rješavanje sporova između država ugovornica

(1) Sporove između država ugovornica o tumačenju ili primjeni ovog Ugovora treba da, ukoliko je to moguće, otklone vlade obiju država ugovornica.

(2) Ako se sporovi na ovaj način ne mogu otkloniti, onda ih se mora na zahtjev jedne od država ugovornica, podnijeti arbitražnom sudu.

(3) Arbitražni sud se formira od slučaja do slučaja, tako što svaka država ugovornica postavlja jednog člana, a ova člana se onda slože oko jednog pripadnika treće države kao predsjednika, kojeg onda postavljaju vlade obiju država ugovornica. Članovi se moraju postaviti u roku od dva mjeseca, Predsjednik u roku od tri mjeseca nakon što je jedna država ugovornica saopštila drugoj državi ugovornici da spor želi iznijeti pred arbitražu.

(4) Ako se ne održe rokovi iz stava (3) onda u nedostatku drugog dogovora može svaka država ugovornica zamoliti Predsjednika Međunarodnog suda da izvrši neophodna imenovanja. Ako Predsjednik ima državljanstvo jedne od država ugovornica ili je on spriječen nekim drugim razlogom, onda imenovanja treba izvršiti Zamjenik predsjednika. Ako i Zamjenik predsjednika ima državljanstvo jedne od država ugovornica ili ako je i on spriječen, onda treba da imenovanja izvrši sljedeći po rangu član suda koji nema državljanstvo niti jedne države ugovornice.

(5) Arbitražni sud odlučuje većinom glasova. Njegove odluke su obavezujuće. Svaka država ugovornica snosi troškove svoga člana kao i svog zastupanja tokom postupka pred sudom, troškove predsjednika, kao i ostale troškove dijeli obje države ugovornice na jednakе dijelove. Sud može donijeti odluku o drugačijem reguliranju troškova. Što se tiče ostalog, sud sam reguliše svoj postupak.

međunarodnog prava koje postoje ili će se u budućnosti zasnovati između država ugovornica, pored ovog Ugovora, proizidu opći ili posebni propisi po kojima se investicijama investitora druge države ugovornice treba odobriti bolji tretman nego po ovom Ugovoru, onda takvi propisi imaju prednost u odnosu na ovaj Ugovor, u mjeri u kojoj su povoljniji.

(2) Svaka država ugovornica ispunjavat će svaku drugu obvezu koju je preuzela u odnosu na investicije investitora druge države ugovornice na svojem teritoriju.

Članak 9.

Rješavanje sporova između država ugovornica

(1) Sporove između država ugovornica o tumačenju ili primjeni ovog Ugovora treba da, ukoliko je to moguće, otklone vlade obiju država ugovornica.

(2) Ako se sporovi na ovaj način ne mogu otkloniti, onda ih se mora na zahtjev jedne od država ugovornica, dostaviti arbitražnom sudu.

(3) Arbitražni sud se formira od slučaja do slučaja, tako što svaka država ugovornica postavlja jednog člana, a ova člana se onda slože oko jednog pripadnika treće države kao predsjednika, kojeg onda postavljaju vlade obiju država ugovornica. Članovi se moraju postaviti u roku od dva mjeseca, Predsjednik u roku od tri mjeseca nakon što je jedna država ugovornica priopćila drugoj državi ugovornici da spor želi iznijeti pred arbitražu.

(4) Ako se ne održe rokovi iz stavka (3) onda u nedostatku drugog dogovora može svaka država ugovornica zamoliti Predsjednika Međunarodnog suda da izvrši neophodna imenovanja. Ako Predsjednik ima državljanstvo jedne od država ugovornica ili je on spriječen nekim drugim razlogom, onda imenovanja treba izvršiti Zamjenik predsjednika. Ako i Zamjenik predsjednika ima državljanstvo jedne od država ugovornica ili ako je i on spriječen, onda treba da imenovanja izvrši sljedeći po rangu član suda koji nema državljanstvo niti jedne države ugovornice.

(5) Arbitražni sud odlučuje većinom glasova. Njegove odluke su obavezujuće. Svaka država ugovornica snosi troškove svoga člana kao i svog zastupanja tijekom postupka pred sudom, troškove predsjednika, kao i ostale troškove dijeli obje države ugovornice na jednakе dijelove. Sud može donijeti odluku o drugačijem reguliranju troškova. Što se tiče ostalog, sud sam reguliše svoj postupak.

основу međunarodnog prava koje postoje ili će se u budućnosti zasnovati između država ugovornica, pored ovog Ugovora, proisteknu opšti ili posebni propisi po kojima se investicijama investitora druge države ugovornice treba odobriti bolji tretman nego po ovom Ugovoru, onda takvi propisi imaju prednost u odnosu na ovaj Ugovor, u mjeri u kojoj su povoljniji.

(2) Svaka država ugovornica će ispunjavati svaku drugu obvezu koju je preuzela u odnosu na investicije investitora druge države ugovornice na svojoj teritoriji.

Члан 9.

Решавање спорова између држава уговорница

(1) Спорове између држава уговорница о тумачењу или примјени овог Уговора треба да, уколико је то могуће, отклоне владе обију држава уговорница.

(2) Ако се спорови на овај начин не могу отклонити, онда их се мора на захтјев једне од држава уговорница, поднijeti arbitražном суду.

(3) Арбитражни суд се формира од случаја до случаја, тако што свака држава уговорница поставља једног члана, а оба члана се онда сложе око једног припадника треће државе као предсједника, којег онда постављају владе обију држава уговорница. Чланови се морaju поставити у року од два мјесеца, Предсједник у року од три мјесеца након што је једна држава уговорница приопćila другој држави уговорници да спор жели изнijeti пред arbitražu.

(4) Ако се не одржи рокови из става (3) онда у недостатку другог договора може свака држава уговорница замолити Предсједника Међународног суда да изврши неопходна именовања. Ако Предсједник има дрžављанство једне од држава уговорница или је он спријечен неким другим разлогом, онда именовања треба извршити Замјеник предсједника. Ако и Замјеник предсједника има дрžављанство једне од држава уговорница или ако је и он спријечен, онда треба да именовања изврши слиједећи по рангу члан суда који нема дрžављанство ниједне државе уговорнице.

(5) Арбитражни суд одлучује већином гласова. Његове одлуке су обавезујуће. Свака држава уговорница сноси трошкове свога члана као и свог заступања током поступка пред судом, трошкове предсједника, као и остale трошкове dijeli обе државе уговорнице на једнаке dijelove. Суд може donijeti odluku o другачijem regulisanju troškova. Што se tiče ostalog, суд сам регулише свој поступак.

Član 10.**Rješavanje sporova između jedne države ugovornice i investitora druge države ugovornice**

(1) Sporovi u odnosu na investicije između jedne države ugovornice i investitora druge države ugovornice trebali bi, ukoliko je to moguće, ove strane u sporu rješiti dogovorom.

(2) Ako se spor ne može prevazići u roku od šest mjeseci od datuma kada ga je jedna od dviju strana u sporu pokrenula, tada se on mora na zahtjev investitora druge države ugovornice podvrći rješavanju u arbitražnom postupku. Ukoliko strane u sporu ne postignu drugačiji dogovor, taj spor podliježe arbitražnom postupku u okviru Konvencije o rješavanju investicijskih sporova između država i pripadnika drugih država od 18.marta 1965. godine.

(3) Arbitražna presuda je obavezujuća i ne podliježe nikakvim drugim osim pravnim sredstvima ili drugim pravnim sredstvima predviđenim u navedenoj Konvenciji. Presuda se izvršava prema unutardržavnom pravu.

(4) Država ugovornica koja sudjeluje u sporu neće za vrijeme arbitražnog postupka ili izvršenja arbitražne presude kao prigovor iznositi to da je investitor druge države ugovornice od nekog osiguranja primio obeštećenje za jedan dio štete ili cijelokupnu štetu.

Članak 10.**Rješavanje sporova između jedne države ugovornice i investitora druge države ugovornice**

(1) Sporovi u odnosu na investicije između jedne države ugovornice i investitora druge države ugovornice trebali bi, ukoliko je to moguće, ove strane u sporu rješiti dogovorom.

(2) Ako se spor ne može prevazići u roku od šest mjeseci od datuma kada ga je jedna od dviju strana u sporu pokrenula, tada se on mora na zahtjev investitora druge države ugovornice podvrći rješavanju u arbitražnom postupku. Ukoliko strane u sporu ne postignu drugačiji dogovor, taj spor podliježe arbitražnom postupku u okviru Konvencije o rješavanju investicijskih sporova između država i pripadnika drugih država od 18. ožujka 1965. godine.

(3) Arbitražna presuda je obavezujuća i ne podliježe nikakvim drugim osim pravnim sredstvima ili drugim pravnim sredstvima predviđenim u navedenoj Konvenciji. Presuda se izvršava prema unutardržavnom pravu.

(4) Država ugovornica koja sudjeluje u sporu neće za vrijeme arbitražnog postupka ili izvršenja arbitražne presude kao prigovor iznositi to da je investitor druge države ugovornice od nekog osiguranja primio obeštećenje za jedan dio štete ili cijelokupnu štetu.

Члан 10.**Рјешавање спорова између једне државе уговорнице и инвеститора друге државе уговорнице**

(1) Спорови у односу на инвестиције између једне државе уговорнице и инвеститора друге државе уговорнице требали би, уколико је то могуће, ове стране у спору ријешити договором.

(2) Ако се спор не може превазићи у року од шест мјесеци од датума када га је једна од двију страна у спору покренула, тада се он мора на захтјев инвеститора друге државе уговорнице подврти рјешавању у арбитражном поступку. Уколико стране у спору не постигну другачији договор, тај спор подлијеже арбитражном поступку у оквиру Конвенције о рјешавању инвестицијских спорова између држава и пripadnika других држава од 18. марта 1965. године.

(3) Арбитражна пресуда је обавезујућа и не подлијеже никаквим другим осим правним средствима или другим правним средствима предвиђеним у наведеној Конвенцији. Пресуда се извршава према унутардржавном праву.

(4) Држава уговорница која судјелује у спору неће за vrijeme arbitražnog postupka ili izvršenja arbitražne presude kao prigovor iznositi to da je investitor druge države ugovornice od nekog osiguranja primio obeštećenje za jedan dio štete ili цјелокупну штету.

Član 11.**Daljnje važenje Ugovora**

Ovaj Ugovor vrijedi bez obzira na to da li između država ugovornica postoje diplomatski ili konzularni odnosi.

Članak 11.**Daljnje važenje Ugovora**

Ovaj Ugovor vrijedi bez obzira na to da li između država ugovornica postoje diplomatski ili konzularni odnosi.

Члан 11.**Даље важење Уговора**

Овај Уговор вриједи без обзира на то да ли између држава уговорница постоје дипломатски или конзулатни односи.

Član 12.**Protokol**

Priloženi Protokol je sastavni dio ovog Ugovora.

Članak 12.**Протокол**

Priloženi Protokol je sastavni dio ovog Ugovora.

Члан 12.**Протокол**

Приложени Протокол је саставни дио овог Уговора.

Član 13.**Stupanje na snagu, trajanje i prestanak Ugovora**

(1) Ovom Ugovoru je potrebna ratifikacija; ratifikacioni dokumenti će se razmjeniti što je prije moguće.

(2) Ovaj Ugovor stupa na snagu mjesec dana nakon razmjene ratifikacionih dokumenata. On ostaje na snazi deset godina. Nakon isteka tog perioda trajanje Ugovora se produžava na neodređeno vrijeme, ukoliko neka država ugovornica pismeno ne otkaže Ugovor u periodu od dvanaest mjeseci prije isteka. Nakon protoka deset

Članak 13.**Ступање на снагу, трајање и престанак Уговора**

(1) Ovom Ugovoru je потребна ratifikacija; ratifikacioni dokumenti će se razmjeniti što je prije moguće.

(2) Ovaj Ugovor stupa na snagu mjesec dana nakon razmjene ratifikacionih dokumenata. On ostaje na snazi deset godina. Nakon isteka tog perioda trajanje Ugovora se produžava na neodređeno vrijeme, ukoliko neka država ugovornica pismeno ne otkaže Ugovor u periodu od dvanaest mjeseci prije isteka. Nakon isteka deset

Члан 13.**Ступање на снагу, трајање и престанак Уговора**

(1) Овом Уговору је потребна ратификација; ратификациони документи размјениће се што је прије могуће.

(2) Овај Уговор ступа на снагу мјесец дана након размјене ратификационих документа. Он остаје на снази десет година. Након истека тог периода трајање Уговора се продужава на неодређено vrijeme, уколико нека држава уговорница писмено не откаже Уговор у периоду од дванаест мјесеци

godina Ugovor se može otkazati u svako doba, uz otkazni rok od dvanaest mjeseci. Sa stupanjem na snagu ovog Ugovora, Sporazum od 10. jula 1989. godine između Savezne Republike Njemačke i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije o uzajamnoj zaštiti i podsticanju investicija u odnosu na Saveznu Republiku Njemačku i Bosnu i Hercegovinu, prestaje važiti.

(3) Odredbe ovog Ugovora od dana njegovog stupanja na snagu, važe i za investicije koje su uživale zaštitu po Sporazumu od 10. jula 1989. godine između Savezne Republike Njemačke i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije o uzajamnoj zaštiti i podsticanju investicija.

(4) Poslije otkaza ovog Ugovora za investicije koje su izvršene do vremena isteka ovog Ugovora, važe predhodni članovi još dvadeset sljedećih godina od dana njegovog isteka.

Sačinjeno u Berlinu, dana 18. listopada 2001. u dva originala, svaki na njemačkom, bosanskom/hrvatskom/srpskom i engleskom jeziku, pri čemu je svaki tekst vjerodstojan. U slučaju različitog tumačenja njemačkog i bosanskog/hrvatskog/srpskog teksta, engleski tekst je mjerodavan.

godina Ugovor se može otkazati u svako doba, uz otkazni rok od dvanaest mjeseci. Stupanjem na snagu ovog Ugovora, Sporazum od 10. srpnja 1989. godine između Savezne Republike Njemačke i Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije o uzajamnoj zaštiti i poticanju investicija u odnosu na Saveznu Republiku Njemačku i Bosnu i Hercegovinu, prestaje vrijediti.

(3) Odredbe ovog Ugovora od dana njegovog stupanja na snagu, vrijede i za investicije koje su uživale zaštitu po Sporazumu od 10. srpnja 1989. godine između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Savezne Republike Njemačke o uzajamnoj zaštiti i poticanju investicija.

(4) Poslije otkaza ovog Ugovora za investicije koje su izvršene do vremena isteka ovog Ugovora, vrijede predhodni članci još dvadeset sljedećih godina od dana njegova isteka.

Sačinjeno u Berlinu, dana 18. oktobra 2001. u dva originala, svaki na njemačkom, bosanskom/hrvatskom/srpskom i engleskom jeziku, pri čemu je svaki tekst vjerodstojan. U slučaju različitog tumačenja njemačkog i bosanskog/hrvatskog/srpskog teksta, engleski tekst je mjerodavan

prije isteka. Nakon protoka deset godina Ugovor se može otkazati u svako doba, uz otkazni rok od dvanaest mjeseci. Sa stupaњем на снагу овог Уговора, Споразум од 10. јула 1989. године између Савезне Републике Њемачке и Социјалистичке Федеративне Републике Југославије о узајамној заштити и подстицању инвестиција у односу на Савезну Републику Њемачку и Босну и Херцеговину, престаје важити.

(3) Одредбе овог Уговора од дана његовог ступања на снагу, важе и за инвестиције које су уживале заштиту по Споразуму од 10. јула 1989. године између Савезне Републике Њемачке и Социјалистичке Федеративне Републике Југославије о узајамној заштити и подстицању инвестиција.

(4) Послије отказа овог Уговора за инвестиције које су извршене до времена истека овог Уговора, важе предходни чланови још двадесет слиједећих година од дана његовог истека.

Сачињено у Берлину, дана 18. октобра 2001. у два оригинала, сваки на њемачком, босанском/хрватском/српском и енглеском језику, при чему је сваки текст вјеродостојан. У случају различитог тумачења њемачког и босанског/хрватског/српског текста, енглески текст је мјеродаван.

Za Saveznu Republiku Njemačku
Za Saveznu Republiku Njemačku
За Савезну Републику Њемачку
Jürgen Chrobog

Za Bosnu i Hercegovinu
Za Bosnu i Hercegovinu
За Босну и Херцеговину
Zlatko Lagumdzija

Protokol
uz Ugovor
između Savezne Republike Njemačke
i Bosne i Hercegovine
o podsticanju i međusobnoj zaštiti investicija

Protokol
uz Ugovor
između Savezne Republike Njemačke
i Bosne Hercegovine
o poticanju i međusobnoj zaštiti investicija

Протокол
уз Уговор
између Савезне Републике Њемачке
и Босне и Херцеговине
подстицању и међусобној заштити инвестиција

Prilikom potpisivanja Ugovora između Savezne Republike Njemačke i Bosne i Hercegovine o podsticanju i međusobnoj zaštiti investicija, opunomoćenici, primjerno za to ovlašteni, dogovorili su se osim toga oko slijedećih odredbi koje važe kao sastavni dio Ugovora:

(1) Uz Član 1.

Ne šteteći ostalim postupcima za utvrđivanje državljanstva, državljaninom jedne države ugovornice smatra se naročito svako lice koje ima pasoš izdat od nadležnih organa dotične države ugovornice.

(2) Uz Član 3.

- (a) Kao „aktivnost“ u smislu Člana 3., stav (2), smatra se prvenstveno, ali ne i isključivo, upravljanje, održavanje, upotreba, korištenje i raspolaganje investicijom. „Manje povoljnijim“ tretmanom u smislu Člana 3. posebno se smatra: različit tretman u slučaju ograničenja nabavke sirovina i pomoćnih sredstava, energije i goriva kao i proizvodnih i pogonskih sredstava svake vrste, različit tretman u slučaju ometanja plasmana proizvoda u zemlji i u inostranstvu, kao i druge mjere sličnog djelovanja. Mjere koje se donose iz razloga javne bezbjednosti i reda, zdravlja stanovništva ili morala, ne smatraju se „manje povoljnijim“ tretmanom u smislu Člana 3.

- (b) Odredbe Člana 3. ne obavezuju jednu državu ugovornicu da poreske povlastice i oslobođanja koja se odobravaju prema poreznim zakonima same inv

Prilikom potpisivanja Ugovora između Savezne Republike Njemačke i Bosne i Hercegovine o poticanju i međusobnoj zaštiti investicija, opunomoćenici, primjereni za to ovlašteni, dogovorili su se osim toga oko sljedećih odredaba koje vrijede kao sastavni dio Ugovora:

Приликом потписивања Уговора између Савезне Републике Њемачке и Босне и Херцеговине о подстицању и међусобној заштити инвестиција, опуномоћеници, примјерено за то овлаштени, договорили су се осим тога око слиједећих одредби које важе као саставни дио Уговора:

(1) Uz Članak 1.

Ne šteteći ostalim postupcima za utvrđivanje državljanstva, državljaninom jedne države ugovornice smatra se naročito svaka osoba koja ima putovnicu izdatu od nadležnih organa dotične države ugovornice.

(2) Uz Članak 3.

- (a) Kao „aktivnost“ u smislu Članka 3., stava (2), smatra se prvenstveno, ali ne i isključivo, upravljanje, održavanje, uporaba, korištenje i raspolažanje investicijom. „Manje povoljnijim“ tretmanom u smislu Članka 3. osobito se smatra: različit tretman u slučaju ograničenja nabave sirovina i pomoćnih sredstava, energije i goriva kao i proizvodnih i pogonskih sredstava svake vrste, različit tretman u slučaju smetnji plasmana proizvoda u zemlji i u inozemstvu, kao i druge mjere sličnog djelovanja. Mjere koje se donose radi javne sigurnosti i reda, zdravlja stanovništva ili morala, ne smatraju se „manje povoljnim“ tretmanom u smislu Članka 3.

- (b) Odredbe Članka 3. ne obvezuju jednu državu ugovornicu da poreske povlastice i oslobođanja koja se odobravaju prema poraznim zakonima same inv

(1) Уз Члан 1.

Не штетећи осталим поступцима за утврђивање држављанства, држављанином једне државе уговорнице сматра се свако лице које има пасош издат од надлежних органа дотичне државе уговорнице.

(2) Уз Члан 3.

- (а) Као "активност" у смислу Члана 3., став (2), сматра се првенствено, али не и искључиво, управљање, одржавање, употреба, кориштење и располагање инвестицијом. "Мање повољнијим" третманом у смислу Члана 3. посебно се сматра: различит третман у случају ограничења набавке сировина и помоћних средстава, енергије и горива, као и производних и погонских средстава сваке врсте, различит третман у случају ометања у пласману производа у земљи и у иностранству, као и друге мјере сличног дјеловања. Мјере које се доносе из разлога јавне безбједности и реда, здравља становништва или морала, не сматрају се "мање повољним" третманом у смислу Члана 3.

stitorima nastanjenim na njenoj teritoriji proširi i na investitore nastanjene na teritoriji države ugovornice.

- (c) Države ugovornice će u okviru svojih unutrašnjih pravnih propisa susretljivo ispitati zahtjeve za ulazak u zemlju i boravak lica jedne države ugovornice koja u vezi s nekom investicijom želi doputovati na teritoriju druge države ugovornice; isto važi i za radnike jedne države ugovornice koji u vezi s nekom investicijom žele doputovati na teritoriju druge države ugovornice i da tamo borave kako bi radili kao radnici. I zahtjevi za dodjelu radnih dozvola ispituju se susretljivo.

(3) Uz Član 5.

Član 5. tačka (c), ne odnosi se na komercijalne kredite.

- (4) Prilikom prijevoza roba i lica koji su u vezi sa investicijom, jedna država ugovornica neće niti isključivati niti sprječavati transportna preduzeća druge države ugovornice, i ukoliko je potrebno dodjeljivat će im koncesije za obavljanje prijevoza ne šteteći odgovarajućim bilateralnim i multilateralnim sporazumima koji obavezuju obje države ugovornice.

stitorima nastanjenim na njenom teritoriju, proširi i na investitore nastanjene na teritoriju druge države ugovornice.

- (c) Države ugovornice će u okviru svojih unutarnjih pravnih propisa susretljivo ispitati zahtjeve za ulazak u zemlju i boravak osoba jedne države ugovornice koje u svezi s nekom investicijom žele doputovati na teritorij druge države ugovornice; isto vrijedi i za radnike jedne države ugovornice koji u svezi s nekom investicijom žele doputovati na teritorij druge države ugovornice i tamo boraviti kako bi radili kao radnici. I zahtjevi za dodjelu radnih dozvola ispituju se susretljivo.

(3) Uz Članak 5.

Članak 5. točka (c), ne odnosi se na komercijalne kredite.

- (4) Prigodom prijevoza roba i osoba koje su u svezi s investicijom jedna država ugovornica neće niti isključivati niti sprječavati transportna poduzeća druge države ugovornice, i ukoliko je potrebno dodjeljivaće im koncesije za obavljanje prijevoza ne šteteći odgovarajućim bilateralnim i multilateralnim sporazumima koji obavezuju obje države ugovornice.

законима само инвеститорима настањеним на њеној територији прошири и на инвеститоре настањене на територији друге државе уговорнице.

- (c) Државе уговорнице ће у оквиру својих унутрашњих правних прописа сусретљиво испитати захтјеве за улазак у земљу и боравак лица једне државе уговорнице која у вези с неком инвестицијом жели допутовати на територију друге државе уговорнице; исто важи и за раднике једне државе уговорнице који у вези с неком инвестицијом желе допутовати на територију друге државе уговорнице и да тамо бораве како би радили као радници. И захтјеви за додјелу радних дозвола испитују се сусретљиво.

(3) Уз Члан 5.

Члан 5. тачка (c), не односи се на комерцијалне кредите.

- (4) Приликом пријевоза роба и лица који су у вези са инвестицијом, једна држава уговорница неће нити искључивати нити спрјечавати транспортна предузећа друге државе уговорнице, и уколико је потребно додјељиваће им концесије за обављање превоза не штетећи одговарајућим билатералним и мултилатералним споразумима који обавезују обје државе уговорнице.